Europos Sąjungos
oficialusis leidinys

LT
C serija

C/2024/4169

2024 8 2

P9_TA(2023)0465

ES vystymosi politikos vaidmuo pertvarkant gavybos pramonę siekiant tvaraus vystymosi besivystančiose šalyse

2023 m. gruodžio 13 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl Europos Sąjungos vystymosi politikos vaidmens pertvarkant gavybos pramonę siekiant tvaraus vystymosi besivystančiose šalyse (2023/2031(INI))

(C/2024/4169)

Europos Parlamentas,

— atsižvelgdamas į Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 208 straipsnio 1 dalį, kurioje visų pirma skelbiama, kad „Sąjungos bendradarbiavimo vystymosi labui politikos pagrindinis tikslas yra sumažinti, o ilgainiui ir panaikinti skurdą“ ir kad „Sąjunga atsižvelgia į bendradarbiavimo vystymosi labui tikslus savo įgyvendinamos politikos srityse, kurios gali turėti įtakos besivystančioms šalims“,

— atsižvelgdamas į Europos Sąjungos sutarties (ES sutartis) 3 ir 21 straipsnius,

— atsižvelgdamas į JT rezoliuciją „Keiskime mūsų pasaulį. Darnaus vystymosi darbotvarkė iki 2030 m.“, kuri priimta 2015 m. rugsėjo 25 d. Niujorke vykusiame JT aukščiausiojo lygio susitikime darnaus vystymosi klausimais, ir į šią rezoliuciją įtrauktus 17 darnaus vystymosi tikslų (DVT),

— atsižvelgdamas į 2015 m. gruodžio 12 d. Paryžiuje vykusioje 21-ojoje Jungtinių Tautų bendrosios klimato kaitos konvencijos (UNFCCC) šalių konferencijoje (COP21) priimtą susitarimą (toliau – Paryžiaus susitarimas),

— atsižvelgdamas į 2007 m. rugsėjo 13 d. JT Generalinės Asamblėjos priimtą JT deklaraciją dėl čiabuvių tautų teisių,

— atsižvelgdamas į JT verslo ir žmogaus teisių pagrindinius principus,

— atsižvelgdamas į Jungtinių Tautų pasaulinio susitarimo dešimt principų,

— atsižvelgdamas į Tarptautinės darbo organizacijos (TDO) konvenciją Nr. 169 dėl čiabuvių ir gentimis gyvenančių tautų,

— atsižvelgdamas į aštuonias pagrindines TDO konvencijas, kaip apibrėžta TDO deklaracijoje dėl pagrindinių principų ir teisių darbe,

— atsižvelgdamas į Minamatos konvenciją dėl gyvsidabrio,

— atsižvelgdamas į Biologinės įvairovės konvenciją, visų pirma Sprendimą COP VIII/28 (Biologinę įvairovę apimančio poveikio vertinimo neprivalomos gairės),

— atsižvelgdamas į Jungtinių Tautų aplinkos programos (UNEP) produktų socialinio gyvavimo ciklo vertinimo gaires,

— atsižvelgdamas į Europos investicijų banko (EIB) tinkamumo finansuoti, neįtrauktos veiklos ir neįtrauktų sektorių sąrašą,

— atsižvelgdamas į 2017 m. birželio 30 d. Tarybos, Taryboje posėdžiavusių valstybių narių vyriausybių atstovų, Parlamento ir Komisijos bendrą pareiškimą dėl naujojo Europos konsensuso dėl vystymosi „Mūsų pasaulis, mūsų orumas, mūsų ateitis“ ([1]),

([1]) OL C 210, 2017 6 30, p. 1.

— atsižvelgdamas į 2021 m. birželio 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2021/947 ([2]), kuriuo nustatoma Kaimynystės, vystomojo ir tarptautinio bendradarbiavimo priemonė „Globali Europa“, iš dalies keičiamas ir panaikinamas Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas Nr. 466/2014/ES ir panaikinamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2017/1601 ir Tarybos reglamentas (EB, Euratomas) Nr. 480/2009,

— atsižvelgdamas į 2021 m. gruodžio 1 d. Komisijos ir Sąjungos vyriausiojo įgaliotinio užsienio reikalams ir saugumo politikai bendrą komunikatą dėl strategijos „Global Gateway“ (JOIN(2021)0030),

— atsižvelgdamas į 2019 m. gruodžio 11 d. Komisijos komunikatą „Europos žaliasis kursas“ (COM(2019)0640),

— atsižvelgdamas į 2023 m. kovo 16 d. pasiūlymą dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo nustatoma saugaus ir tvaraus svarbiausiųjų žaliavų tiekimo užtikrinimo sistema ir kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 168/2013, (ES) 2018/858, (ES) 2018/1724 ir (ES) 2019/1020 (COM(2023)0160) (Europos svarbiausiųjų žaliavų aktas),

— atsižvelgdamas į Europos Sąjungos ir Afrikos, Karibų ir Ramiojo vandenyno valstybių organizacijos (AKRVO) narių naująjį partnerystės susitarimą (Kotonu susitarimą pakeisiantis susitarimas),

— atsižvelgdamas į 2014 m. vasario 26 d. rezoliuciją dėl vystymosi skatinimo vykdant atsakingą verslo veiklą gavybos pramonės vaidmens besivystančiose šalyse atžvilgiu ([3]),

— atsižvelgdamas į 2023 m. kovo 14 d. rezoliuciją dėl politikos suderinamumo vystymosi labui ([4]),

— atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 54 straipsnį,

— atsižvelgdamas į Tarptautinės prekybos komiteto nuomonę,

— atsižvelgdamas į Vystymosi komiteto pranešimą (A9-0322/2023),

A. kadangi, pasak Jungtinių Tautų, gavybos pramonė gali būti apibrėžiama kaip apimanti įvairią veiklą, pradedant žaliavų (iškastinio kuro, naudingųjų iškasenų ir nerūdinių medžiagų) gavyba, jų perdirbimu ir jų pavertimu produktais ir paslaugomis, skirtais vartotojams naudoti ([5]);

B. kadangi pagal tradiciją didelio masto kasybos bei tradicinė ir mažos apimties kasybos veikla egzistavo drauge, užimtumo rūšis ir teikiama vietos lygmens vertė smarkiai skiriasi, nes tradicinei ir mažos apimties kasybos veiklai iš esmės būdingas didelio masto neformalumas, imlumas darbui ir neteisėtumas, prasti darbuotojų sveikatos, saugos ir aplinkos apsaugos standartai, taip pat palyginti mažos kapitalo investicijos, mechanizacija ir naudingųjų iškasenų rekuperavimas, teikiant darbo vietas ir užtikrinant pajamas nekvalifikuotiems darbuotojams, neretai atokiose ir kaimo vietovėse, o didelio masto kasybos veikla paprastai yra smarkiai mechanizuota ir oficialiai reguliuojama, ja prisidedama prie nacionalinės ekonomikos, bet teigiamas poveikis vietos bendruomenėms – nedidelis; kadangi, remiantis UNEP, tradicinės ir mažos apimties kasybos saugomose teritorijose ir ypatingos svarbos ekosistemose projekte nustatyta, kad vykdant tradicinės ir mažos apimties kasybos veiklą gaunama maždaug 10 proc. viso pasaulio aukso, 15–20 proc. deimantų, 20–25 proc. alavo ir tantalo bei 80 proc. spalvotųjų brangakmenių ([6]); kadangi tradicinės ir mažos apimties kasybos veiklą dažnai vykdo moterys, dėl nepakankamo išteklių turtingos žemės ir kitų gamybos išteklių bei finansų prieinamumo, naudojimo ir kontrolės, didėja jų pažeidžiamumas;

C. kadangi, Pasaulio banko duomenimis, neatsinaujinantieji mineraliniai ištekliai atlieka pagrindinį vaidmenį 81 šalyje, kurioje kartu sukuriama ketvirtadalis pasaulio BVP, gyvena pusė pasaulio gyventojų ir beveik 70 proc. jų – ypač skurdžiai ([7]);

([2]) OL L 209, 2021 6 14, p. 1.
([3]) OL C 285, 2017 8 29, p. 87.
([4]) Priimti tekstai, P9_TA(2023)0071.
([5]) JT, „Gavybos pramonės transformavimas siekiant darnaus vystymosi“, 2021 m. gegužės mėn., p. 3.
([6]) UNEP, „Mineral Resource Governance in the 21st Century. Gearing Extractive Industries Towards Sustainable Development“ (Naudingųjų iškasenų valdymas XXI a. Gavybos pramonės šakų nukreipimas darnaus vystymosi kryptimi), p. 81.
([7]) Pasaulio bankas, „The Growing Role of Minerals and Metals for a Low Carbon Future“ (Didėjantis mineralų ir metalų vaidmuo mažo anglies dioksido kiekio technologijų ateičiai), 2017 m. birželio mėn., p. 26.

D. kadangi gamtinių išteklių gavyba ir perdirbimas yra maždaug pusės viso išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų (ŠESD) kiekio priežastis ir lemia daugiau nei 90 proc. pasaulio biologinės įvairovės nykimo ir vandens stygiaus ([8]);

E. kadangi sprendimą, ar naudoti gamtos išteklius, kokius išteklius naudoti ir kaip tai daryti, kiekviena šalis priima savarankiškai;

F. kadangi gavybos pramonė, teikdama viešąsias pajamas iš kasybos ir su kasyba susijusios veiklos (nuolaidų, mokesčių, tiesioginių ir netiesioginių išlaidų šalyje, kurioje vykdoma veikla), užimtumo galimybių ir infrastruktūros, turėtų atlikti labai svarbų vaidmenį daugelio daug išteklių turinčių besivystančių šalių vystymosi kelyje, nes taip gali būti sumažintas skurdas, remiamas ekonomikos augimas ir socialinis vystymasis nacionaliniu ir vietos lygmenimis, jei esama tam tikrų faktorių;

G. kadangi gavybos pramonė taip pat gali turėti itin didelį neigiamą socialinį, ekonominį, aplinkosauginį ir institucinį poveikį vietos, nacionaliniu, regioniniu ir pasauliniu lygmenimis, nes ji prisideda prie žmogaus ir darbuotojų teisių pažeidimų, smurto dėl lyties, priverčiamojo darbo, vaikų darbo, priverstinio gyventojų perkėlimo, skurdo, taršos, konkurencijos dėl vandens naudojimo, biologinės įvairovės nykimo, miškų naikinimo, kultūrinių ir dvasinių vietovių naikinimo, priekabiavimo prie žmogaus ir aplinkos teisių gynėjų, socialinės struktūros sutrikdymo, korupcijos, prekių kainų nepastovumo, neteisėtų finansinių srautų, mokestinio sukčiavimo ir mokesčių slėpimo bei ginkluotų konfliktų, taip pat sukelia daug problemų dėl gavybos pramonės izoliuotumo ir menkų sąsajų su vietos ekonomika; kadangi gavybos pramonė dažnai daro poveikį čiabuvių bendruomenių teisėms, taigi poveikio aplinkai ir socialinio poveikio tyrimai gali atlikti labai svarbų vaidmenį apsaugant šias teises;

H. kadangi naujausios ir pritaikytos technologijos ir skaitmeninimas dėl savo pobūdžio gali smarkiai apriboti invazinį kasybos pramonės poveikį;

I. kadangi, pasak Tarptautinės energetikos agentūros (TEA) ([9]), maždaug pusė pasaulinės vario ir ličio gamybos buvo sutelkta teritorijose, kuriose jau smarkiai stinga vandens; kadangi, be to, didžioji dalis dabartinių ir galimų kasybos vietų yra kaimo ir čiabuvių gyvenamose vietovėse;

J. kadangi, atsižvelgiant į tendenciją pereiti prie žemesnės kokybės rūdos kasybos, kas lems didesnį atliekų kiekį, taip pat didesnį energijos ir vandens poreikį, kyla pavojus, kad neigiamas gavybos pramonės socialinis poveikis ir poveikis aplinkai ateityje bus dar didesnis; kadangi tai kelia itin didelį susirūpinimą marginalizuotiems ir pažeidžiamiems asmenims besivystančiose šalyse, kuriose dėl klimato kaitos poveikio vandens stygius jau didėja; be to, pažymi, jog kadangi lengvai pasiekiami ištekliai beveik išeikvoti, žvalgyba vyksta atokiose ir dažnai pažeidžiamose vietovėse, kaip antai giliavandenės kasybos atveju;

K. kadangi Pasaulio banko ([10]) analizėje nurodyta, kad 44 proc. visų veikiančių kasyklų yra miškuose, dėl to sparčiai naikinami miškai, taip pat daromas labai didelis poveikis čiabuviams ir vietos bendruomenėms, kurių pragyvenimo šaltiniai priklauso nuo miškų;

L. kadangi teisė gauti informaciją, dalyvauti ir teisė į teisių gynimo priemones yra tarptautiniu lygmeniu saugomos žmogaus teisės, įtvirtintos daugiašaliuose susitarimuose, kurie itin svarbūs kasybos atveju, visų pirma kalbant apie aplinkosauginių sprendimų priėmimą;

M. kadangi gavybos pramonė gali tiesiogiai ar netiesiogiai teigiamai arba neigiamai paveikti tam tikrus JT darnaus vystymosi tikslus (DVT), visų pirma 1 DVT (skurdo panaikinimas), 3 DVT (gera sveikata ir gerovė), 6 DVT (švarus vanduo ir sanitarija), 7 DVT (prieinama ir švari energija), 8 DVT (deramas darbas ir ekonomikos augimas), 13 DVT (veiksmai kovojant su klimato kaita), 15 DVT (gyvybė sausumoje) ir 16 DVT (taika, teisingumas ir stiprios institucijos);

N. kadangi DVT yra visuotiniai, taigi ES, imdamasi vidaus ir išorės veiksmų, privalo nuosekliai jų laikytis; kadangi atskleista, kad Europos Sąjunga dėl vartojamų išteklių daro neigiamą įtaką besivystančių šalių pažangai siekiant DVT, ir tai vadinama šalutiniu poveikiu ([11]);

([8]) Tarptautinė išteklių darbo grupė, 2019 m. pasaulinių išteklių apžvalga.

([9]) TEA, „The Role of Critical Minerals in Clean Energy Transitions“ (Svarbiausiųjų naudingųjų iškasenų reikšmė pereinant prie švarios energetikos), Pasaulio energetikos apžvalgos specialioji ataskaita, 2021 m., p. 128.

([10]) Pasaulio bankas, „Forest-Smart Mining:Identifying Factors Associated with the Impacts of Large-Scale Mining on Forests“ (Miškų pažangioji kasyba. Faktų, susijusių su didelio masto kasybos poveikiu miškams, nustatymas), 2019 m.

([11]) Darnaus vystymosi sprendimų tinklas, 2022 m. Europos darnaus vystymosi ataskaita, paskelbta adresu https://s3.amazonaws.com/sustainabledevelopment.report/2022/europe-sustainable-development-report-2022.pdf.

O. kadangi Bendrijos vystymosi susitarimai gali būti priemonė tvariems ir abipusiai naudingiems vyriausybių, įmonių ir bendruomenių santykiams stiprinti ir skatinti, taip pat padėti užkirsti kelią konfliktams bei didinti skaidrumą ir atskaitomybę; kadangi Pasaulio bankas Bendrijos vystymosi susitarimus laiko geriausia susitarimų dėl gavybos praktika ([12]); kadangi Tarptautinės kasybos ir metalų tarybos 10 kasybos principų skatina jos narius tinkamai įtraukti suinteresuotuosius subjektus ir prisidėti prie tvaraus priimančiųjų šalių ir bendruomenių vystymosi ([13]); kadangi pagal atsakingos kasybos užtikrinimo iniciatyvos atsakingos kasybos standartą rengiami geriausios patirties pavyzdžiai, kokia galėtų būti atsakinga kasyba;

P. kadangi daug išteklių turinčios besivystančios šalys dažnai patiria vadinamąjį prakeiksmą dėl išteklių, nes gamtos išteklių gausa dėl, be kita ko, prasto reguliavimo, korupcijos, nepakankamo skaidrumo ir atskaitomybės bei pernelyg didelio kliovimosi iš gavybos pramonės gaunamomis pajamomis ir su tuo susijusio nepakankamo ekonomikos įvairinimo iki šiol neprisidėjo prie jų ekonominio vystymosi; kadangi Afrika, visų pirma Užsachario regionas, tapo klasikiniu vadinamojo prakeiksmo dėl išteklių atveju, nepaisant to, kad joje yra 30 proc. pasaulio naudingųjų iškasenų atsargų, 8 proc. pasaulio gamtinių dujų ir 12 proc. pasaulio naftos atsargų ([14]);

Q. kadangi besivystančioms šalims dėl silpnų arba regresinių mokesčių sistemų, nepakankamo institucijų atsparumo, netinkamo ilgalaikio planavimo, netvarios mokestinės naštos, neteisėtų finansinių srautų, korupcijos ir mokesčių slėpimo dažnai sudėtinga surinkti pakankamai pajamų iš gavybos veiklos;

R. kadangi žaliavas eksportuojančios besivystančios šalys yra stipriai priklausomos nuo mokestinių pajamų iš žaliavų eksporto;

S. kadangi pastangų spręsti klimato kaitos problemą spartinimas ir sparčiai didėjančios žaliavų, būtinų žaliajai ir skaitmeninei pertvarkai įgyvendinti, paklausos tenkinimas, taip pat ES nustatyti tvarumo ir įvairinimo reikalavimai kelia sunkumų ir suteikia galimybių gavybos pramonės sektoriui tapti tvariam, taip pat daug išteklių turinčioms besivystančioms šalims; kadangi ES gali nustatyti gavybos pramonės sektoriaus sistemas besivystančiose šalyse taip, kad būtų galima geriau pasinaudoti šia paklausa laikantis DVT, didinant jų fiskalinę erdvę ir skatinant viešąsias išlaidas, taip pat jų vaidmenį tarptautinėje bendruomenėje, kartu mažinant jų išmetamą ŠESD kiekį; kadangi besivystančios šalys turi mažiau kliautis gavybos pramone ir plėsti savo ekonomiką įtraukiant į ateitį orientuotus sektorius, pvz., neutralaus poveikio klimatui technologijas, kad būtų išplėsti jų pajamų šaltiniai;

T. kadangi ES sutarties 3 straipsnio 5 dalimi Sąjunga įpareigojama, be kita ko, prisidėti „prie taikos išsaugojimo, saugumo užtikrinimo, tvaraus planetos vystymosi, tautų tarpusavio solidarumo ir pagarbos, laisvos ir sąžiningos prekybos, skurdo panaikinimo ir žmogaus teisių apsaugos“; kadangi ES sutarties 21 straipsnio 1 dalyje nurodoma, kad „Sąjungos veiksmai tarptautinėje arenoje grindžiami principais, paskatinusiais jos pačios sukūrimą“, įskaitant demokratijos, teisinės valstybės, žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių visuotinumo ir nedalumo principus;

U. kadangi ES politinis įsipareigojimas dėl politikos suderinamumo vystymosi labui buvo dar kartą patvirtintas 2017 m. naujajame Europos konsensuse dėl vystymosi, kuriame politikos suderinamumas vystymosi labui buvo įvardytas kaip esminis [ES] strategijos, kuria siekiama DVT, elementas ir svarbus indėlis siekiant platesnio politikos suderinamumo darnaus vystymosi labui tikslo;

V. kadangi ES vystymosi politika turėtų būti remiamas besivystančių šalių gavybos pramonės transformavimas, siekiant užtikrinti, kad ji prisidėtų prie darnaus vystymosi, laikantis DVT ir Paryžiaus susitarimo;

([12]) Pasaulio bankas, „Mining Community Development Agreements Source Book“ (Bendrijos vystymosi susitarimų kasybos sektoriuje dokumentų rinkinys), 2012 m., paskelbta adresu: https://openknowledge.worldbank.org/server/api/core/bitstreams/8161b734-e57b-572c-863a-851103471a5f/content.

([13]) https://www.icmm.com/en-gb/our-principles/mining-principles/mining-principles.

([14]) UNEP, „Our work in Africa“ (Mūsų veikla Afrikoje), https://www.unep.org/regions/africa/our-work-africa.

W. kadangi gavybos pramonės veikla vykdoma atsižvelgiant į visuotinį Paryžiaus susitarimą, kuriuo siekiama išlaikyti pasaulinės temperatūros kilimą šiame amžiuje gerokai žemiau 2 laipsnių, palyginti su ikipramoninio laikotarpio lygiu, ir užtikrinti, kad finansavimo srautai atitiktų išmetamo ŠESD kiekio mažėjimo ir atsparią klimato kaitos poveikiui trajektoriją, taip pat Europos lygmeniu atsižvelgiant į Europos klimato teisės aktą ([15]), kuriame nurodytas tikslas iki 2050 m. ES pasiekti poveikio klimatui neutralumą ir iki 2030 m. 55 proc. sumažinti išmetamą CO_2 kiekį, palyginti su 1990 m. lygiu, 55 % tikslo priemonių rinkinį, į kurį, be kita ko, įtraukti privalomi efektyvumo ir žiediškumo tikslai, ir atsižvelgiant į peržiūrėtą ir išplėstą Europos apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemą;

X. kadangi ES neseniai priėmė arba priims teisės aktus, kuriais bus didinama įmonių socialinė atsakomybė ir atsakingas įmonių elgesys ir kurie darys įtaką besivystančiose šalyse veiklą vykdančioms gavybos pramonės įmonėms, kaip antai Konflikto zonų naudingųjų iškasenų reglamentas ([16]), Įmonių informacijos apie tvarumą teikimo direktyva ([17]), būsima Įmonių tvarumo išsamaus patikrinimo direktyva ([18]), būsimas Produktų, pagamintų naudojant priverčiamąjį darbą, uždraudimo reglamentas ([19]) ir Svarbiausiųjų žaliavų aktas;

Y. kadangi poveikio vertinimo ataskaitoje, kuri pridedama prie pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo nustatoma saugaus ir tvaraus svarbiausiųjų žaliavų tiekimo užtikrinimo sistema ir kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 168/2013, (ES) 2018/858, (ES) 2018/1724 ir (ES) 2019/1020 ([20]) (Europos svarbiausiųjų žaliavų aktas), tinkamai neįvertintas šio pasiūlymo socialinis ir aplinkosauginis poveikis bei poveikis žmogaus teisėms ir ekonomikai besivystančiose šalyse (kaip nurodyta geresnio reglamentavimo priemonėje Nr. 35 ir DVT priemonėje Nr. 19) ir vietos čiabuvių bendruomenių, įskaitant moteris ir mergaites, pragyvenimo šaltiniams ([21]);

Z. kadangi ES įsipareigojimas užtikrinti teisingą pertvarką ir poreikis vykdyti visapusiškas gavybos sektoriaus reformas, susijusias su finansiniais, valdymo, socialiniais ir aplinkosauginiais aspektais, galioja visame pasaulyje;

AA. kadangi naudingosios iškasenos yra nevienodai pasiskirsčiusios visame pasaulyje, ir tai turi milžinišką poveikį globaliesiems Pietums; kadangi atlikus analizę ([22]) nustatyta, kad 2019 m. 79 proc. pasaulyje išgautos metalo rūdos kilmė – penki iš šešių daugiausia rūšių turinčių biomų;

AB. kadangi 2023 m. birželio mėn. priimtoje Atvirųjų jūrų sutartyje ([23]) numatyta atviruųjų jūrų apsaugos nuo gavybos pramonės poveikio sistema ir nustatytas išsivysčiusių ir besivystančių šalių dalijimasis jūrų genetinių išteklių nauda; kadangi ES, vykdydama Pasaulinio vandenyno programą, įsipareigojo skirti 40 mln. EUR, kad padėtų besivystančioms šalims įgyvendinti šią sutartį;

ES vystymosi politikos stiprinimas

1. primena, kad ES yra didžiausia vystymosi paramos, kuri daugiausia nukreipiama per tarptautines organizacijas ir valstybes nares, teikėja pasaulyje; todėl pabrėžia, kad svarbu integruoti darnaus vystymosi principus į visus ES išorės veiksmus, visų pirma į politikos sritis, susijusias su gavybos pramone, laikantis ES teisinės prievolės užtikrinti politikos suderinamumą vystymosi labui, kaip nurodyta SESV 208 straipsnyje;

([15]) 2021 m. birželio 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/1119, kuriuo nustatoma poveikio klimatui neutralumo pasiekimo sistema ir iš dalies keičiami reglamentai (EB) Nr. 401/2009 ir (ES) 2018/1999 (OL L 243, 2021 7 9, p. 1).

([16]) 2017 m. gegužės 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2017/821, kuriuo nustatomos alavo, tantalo, volframo, jų rūdų ir aukso iš konfliktinių ir didelės rizikos zonų Sąjungos importuotojų prievolės dėl išsamaus tiekimo grandinės patikrinimo (OL L 130, 2017 5 19, p. 1).

([17]) 2022 m. gruodžio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2022/2464, kuria iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 537/2014, Direktyva 2004/109/EB, Direktyva 2006/43/EB ir Direktyva 2013/34/EB dėl įmonių informacijos apie tvarumą teikimo (OL L 322, 2022 12 16, p. 15).

([18]) 2022 m. vasario 23 d. pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl įmonių tvarumo išsamaus patikrinimo, kuria iš dalies keičiama Direktyva (ES) 2019/1937 (COM(2022)0071).

([19]) 2022 m. rugsėjo 14 d. pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl produktų, pagamintų naudojant priverčiamąjį darbą, uždraudimo Sąjungos rinkoje (COM(2022)0453).

([20]) SWD(2023)0161.

([21]) https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A52023SC0161.

([22]) S. Luckeneder, S. Giljum, A. Schaffartzik, V. Maus ir M. Tost, „Surge in global metal mining threatens vulnerable ecosystems“ (Staiga išaugusi pasaulinė metalo kasyba kelia grėsmę pažeidžiamoms ekosistemoms), *Global Environmental Change*, 69 tomas, 2021 m.

([23]) Jungtinių Tautų jūrų teisės konvencija grindžiamas susitarimas dėl jūrų biologinės įvairovės išsaugojimo ir tausaus jos naudojimo nacionalinei jurisdikcijai nepriklausančiuose rajonuose, 2023 m. birželio 19 d.

2. ragina ES skatinti lygiavertę ES ir besivystančių šalių, kurios yra labai priklausomos nuo gavybos pramonės, partnerystę; pabrėžia, kad visi besivystančiose šalyse įgyvendinami ES gavybos projektai turėtų būti abipusiškai naudingi, taip pat ir vietos bendruomenėms, ir siekiant tikslų bei įgyvendinant visas veiklos lygmens politikos sistemas didžiausias dėmesys turėtų būti skiriamas į žmones ir aplinką orientuotam vystymuisi; šiuo atžvilgiu pabrėžia, kad ES turėtų remti mažas pajamas gaunančias daug išteklių turinčias šalis joms išsilaisvinant nuo izoliuoto ir žemę alinančio gavybos modelio kasybos sektoriuje ir suteikti besivystančioms šalims pakankamai politinės erdvės tai padaryti, be kita ko, naudojant tarptautinės prekybos priemones siekiant užtikrinti ištekliais grindžiamą industrializaciją vietos lygmeniu; taip pat pabrėžia, kad projektai turi būti vykdomi sąžiningai ir nekenkiant klimatui, o ne aplinkos, žmogaus teisių ir taikos sąskaita, naudojant novatoriškiausius turimus metodus; atkreipia dėmesį į tai, kad palankesnių sąlygų tvarioms investicijoms sudarymas ir bendra ES prekybos ir investicijų strategija turi padėti skatinti investavimo galimybes besivystančiose šalyse, kad būtų pasiekti DVT; prašo Komisijos užtikrinti, kad tvarumas taptų žaliavų sektoriaus projektų prioritetu pagal iniciatyvą „Global Gateway“, ir atitinkamai sudaryti palankesnes sąlygas gauti finansavimą;

3. pabrėžia, kaip besivystančioms šalims svarbu tvarią gavybos pramonę integruoti į vietos ekonomiką, siekiant plėtoti vietos aukštos pridėtinės vertės pramonės pajėgumus; mano, kad besivystančios šalys turi teisę naudoti eksporto mokesčius ir teisėtus prekybos apribojimus, kad plėtotų nuosavą pramoninę bazę, ir gavybos pramonės eksporto mokesčių išteklius panaudoti žmogaus socialinei raidai ir viešųjų paslaugų, pvz., švietimo ir sveikatos priežiūros, stiprinimui; ragina ES peržiūrėti eksporto mokesčių apribojimus, įtrauktus į prekybos susitarimus su besivystančiomis šalimis;

4. pabrėžia, kad ES ir jos valstybės narės turi gerbti ir prašyti, kad jų šalys partnerės gerbtų vietos gyventojų ir čiabuvių tautų poreikius, ypač čiabuvių teisę į laisvą, išankstinį ir informacija grindžiamą sutikimą prieš patvirtinant bet kokį gavybos projektą, kuris daro įtaką jų žemėms ir teritorijoms, laikantis JT deklaracijos dėl čiabuvių tautų teisių (UNDRIP) ir TDO konvencijos Nr. 169 dėl čiabuvių ir gentimis gyvenančių tautų; nurodo, kad dėl kasybos didėja žemės grobimo pavojus, atsižvelgiant į tai, kad besivystančių šalių vyriausybės dažnai nepripažįsta čiabuvių ir vietos bendruomenių paprotinių teisių į žemes, kuriose jie gyvena; ragina laikytis Maisto ir žemės ūkio organizacijos (FAO) neprivalomų atsakingo žemės, žuvininkystės ir miškų išteklių valdymo gairių, kad būtų išvengta žemės grobimo, susijusio su gavybos pramone; pabrėžia, kad čiabuvių tautų teisių ir jų tradicinės praktikos propagavimas yra labai svarbus siekiant tvaraus vystymosi ir kovojant su klimato kaita;

5. primygtinai ragina ES didinti savo paramą daug išteklių turinčioms besivystančioms šalims, kad jos galėtų mažinti priklausomybę nuo gavybos pramonės ir įvairinti savo ekonomiką, kuri yra pažeidžiama ekonominių sukrėtimų ir kainų nepastovumo, skatinant tvarias alternatyvas;

6. mano, kad ES turėtų padėti daug išteklių turinčioms besivystančioms šalims veiksmingai ir skaidriai gauti ir valdyti pajamas iš gavybos ekonomikos, kad būtų pasiektas jų gyventojams naudingas įtraukus ir darnus vystymasis ir pažanga įgyvendinant DVT;

7. ragina Komisiją stiprinti dialogą ir bendradarbiavimą su pilietinės visuomenės organizacijomis, profesinėmis sąjungomis, vietos bendruomenėmis ir čiabuvių tautomis besivystančiose šalyse, kurias tiesiogiai paveikė gavybos pramonė, siekiant propaguoti jų teises ir užtikrinti prasmingą jų įtraukimą į sprendimų priėmimo procesus ir aktyvų dalyvavimą juose, visų pirma atsižvelgiant į strategijos „Global Gateway“ pavyzdinių projektų rengimą ir poveikio vertinimą; pabrėžia, kad pilietinės visuomenės subjektams turėtų būti oficialiai atstovaujama strategijos „Global Gateway“ valdymo taryboje; palankiai vertina tai, kad paskelbta, jog pradės veikti strategijos „Global Gateway“ Pilietinės visuomenės ir vietos valdžios institucijų dialogo platforma, siekiant užtikrinti, kad atrenkant ir remiant strategijos „Global Gateway“ projektus vyktų prasmingas dialogas;

8. ragina įsteigti Stebėsenos grupę strategijos „Global Gateway“ klausimais, kuri patikimai ir veiksmingai prižiūrėtų visus strategijos „Global Gateway“ projektus ir tai, ar juos įgyvendinant laikomasi politikos suderinamumo vystymosi labui principo; šią grupę turėtų sudaryti pilietinės visuomenės subjektai, visų pirmą atstovaujantys čiabuvių tautoms, Europos Parlamento nariai, valstybių narių atstovai ir kiti susiję ekspertai; pabrėžia, kad Stebėsenos grupę strategijos „Global Gateway“ klausimais turėtų parengti metinę ataskaitą dėl strategijos „Global Gateway“ projektų poveikio žmogaus teisėms, aplinkai, pilietinėms laisvėms, taikai, nelygybei ir skurdo mažinimui; ragina Komisijos pirmininkę pakviesti Stebėsenos grupės strategijos „Global Gateway“ klausimais pirmininką dalyvauti visuose valdymo tarybos posėdžiuose; pabrėžia, kad Stebėsenos grupė strategijos „Global Gateway“ klausimais turėtų turėti galimybę susipažinti su visais Verslo patariamosios grupės, valdymo tarybos ir Pilietinės visuomenės ir vietos valdžios institucijų dialogo platformos dokumentais ir posėdžių protokolais;

9. ragina Komisiją stiprinti pilietinės visuomenės subjektų pajėgumus veiksmingai dalyvauti sprendimų priėmimo procesuose, be kita ko, teikiant mokymus ir paramą tokiose srityse, kaip teisinis raštingumas, derybiniai įgūdžiai, poveikio aplinkai vertinimai ir projektų stebėsena;

10. ragina ES remti gebėjimų stiprinimo pastangas besivystančiose šalyse, be kita ko, teikiant techninę paramą atitinkamiems subjektams, kaip antai valdžios pareigūnai, teisminės institucijos ir teisėsaugos tarnybos, kad būtų stiprinamos jų gavybos pramonės srities teisinės ir reguliavimo sistemos, įskaitant priemones, kuriomis siekiama didinti valdymą ir skaidrumą, kovoti su korupcija, netinkamu pajamų valdymu, mokestiniu sukčiavimu ir mokesčių slėpimu bei neteisėtais finansiniais srautais, gerinti darbo, žmogaus teisių ir aplinkos apsaugos standartus ir stiprinti teisėsaugą; primena, kad tam tikri gamtos ištekliai, dėl kurių kyla kai kurie ilgiausi ir žiauriausi pasaulio konfliktai, keliauja su išsivysčiusiose šalyse, visų pirma ES, įsteigtomis įmonėmis susijusiomis tiekimo grandinėmis; todėl pabrėžia, kad asmenims, nukentėjusiems nuo to, kad besivystančiose šalyse veiklą vykdančios tarptautinės įmonės netinkamai taiko socialinius ar aplinkosauginius teisės aktus, reikia užtikrinti veiksmingą teisę kreiptis į teismą;

11. ragina Komisiją pateikti ES atsakingo investavimo į gavybos pramonę besivystančiose šalyse elgesio kodeksą, kuris būtų savanoriškas įmonėms ir vystymosi finansavimo įstaigoms ir parengtas atsižvelgiant į pramonės ir profesinių sąjungų, taip pat pilietinės visuomenės organizacijų, čiabuvių bendruomenių bei vietos bendruomenių atstovų nuomones; mano, kad kodekse turėtų būti nustatyti aiškūs įpareigojimai ir atitinkamai pritaikyti investavimo besivystančiose šalyse pagrindiniai principai, atitinkantys, *inter alia*, išsamaus patikrinimo procesus, apibrėžtus ES teisės aktuose ir galiojančiuose tarptautiniuose standartuose, gairėse ir iniciatyvose, pvz., JT DVT, JT verslo ir žmogaus teisių pagrindinius principus, JT pasaulinį susitarimą, Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (EBPO) rekomendacijas daugiašalėms įmonėms, ISO 26000 standartus ir Gavybos pramonės skaidrumo iniciatyvą; pabrėžia, kad pagrindinis kodekso tikslas turėtų būti laisvas, išankstinis ir informacija grindžiamas čiabuvių tautų ir vietos bendruomenių sutikimas ir darnus vietos vystymasis; mano, kad kodeksas turėtų bent jau apimti įpareigojimus dėl:

a) suinteresuotųjų subjektų dalyvavimo; mano, kad tais atvejais, kai trečioji šalis nėra priėmusi teisės aktų dėl privalomų bendrijos vystymosi susitarimų, Europos įmonės turėtų juos įgyvendinti kaip būtiną verslo vykdymo sąlygą; mano, kad dėl susitarimų turėtų būti deramasi įvairių suinteresuotųjų subjektų platformoje prasmingai įtraukiant čiabuvių tautas, vietos bendruomenes ir veiksmingai laikantis laisvo, išankstinio ir informacija grindžiamo sutikimo principo, ir kad jie turėtų būti viešai prieinami;

b) skaidrumo, įskaitant aktyvias aplinkosaugines, socialines ir valdymo (ESG) ataskaitas apie projektus besivystančiose šalyse, laikantis dvejopo reikšmingumo principo, taip pat sutarčių ir finansinių sandorių, įskaitant išsamius mokėjimus priimančiosios šalies valdžios institucijoms, skelbimą; pabrėžia, kad visa vieša informacija turėtų būti teikiama aiškiai ir suprantamai, siekiant užtikrinti atitinkamų subjektų atskaitomybę;

c) teisinės valstybės principo ir korupcijos prevencijos, įskaitant teisinių pagrindų laikymąsi, antikorupcines priemones, finansinių sandorių skaidrumą ir pranešėjų apie pažeidimus apsaugą;

d) žmogaus teisių klausimų, kaip antai priverstinio ir vaikų darbo naudojimas, darbuotojų teisės, perkėlimas, diskriminacija, čiabuvių teisės, moterų ir mergaičių teisės, sveikata ir sauga, taip pat saugios darbo sąlygos;

e) aplinkos apsaugos, aplinkosauginio veiksmingumo ir poveikio aplinkai, įskaitant taršos prevencines priemones, tvarų gamtos išteklių naudojimą ir priemones bei išteklius, kuriais siekiama užtikrinti tinkamą žaliavų perdirbimą ir atliekų tvarkymą;

f) vietos gyventojų sutikimo ir ekonomikos įvairinimo, įskaitant vietos pridėtinės vertės didinimo galimybes, įgūdžių ugdymo ir technologijų perdavimo, kad šalyse partnerėse būtų skatinamas ekonomikos įvairinimas ir įtraukus ekonomikos augimas;

g) išsaugojimo ir biologinės įvairovės;

h) pajėgumų stiprinimo iniciatyvų, įskaitant mokymo programas ir dalijimosi žiniomis platformas, kuriomis siekiama gerinti atsakingos investavimo praktikos suvokimą gavybos pramonės srityje;

i) skundų teikimo mechanizmų ir apsaugos priemonių, kuriomis būtų sprendžiami žmogaus teisių pažeidimų ir gavybos pramonės poveikio aplinkai klausimai, įskaitant nepriklausomų stebėsenos įstaigų, skundų mechanizmų ir tinkamų taisomųjų priemonių kūrimą;

j) stebėsenos ir ataskaitų teikimo sistemos, apimančios periodinių ataskaitų teikimą, nepriklausomos trečiosios šalies patikrinimą ir viešą veiklos rodiklių atskleidimą, kad būtų užtikrintas kodekso laikymasis;

12. smerkia priverčiamąjį ir vaikų darbą; ragina imtis efektyvesnių veiksmų, kuriais būtų apsaugoti ir remiami nuo priverčiamojo ir vaikų darbo nukentėję asmenys, ir rasti sisteminį sprendimą, kuriuo būtų atsižvelgta į visus veiksnius, t. y. skurdą, nelygybę, galimybių gauti išsilavinimą nebuvimą ir vaikų darbo socialinį priimtinumą;

13. primygtinai ragina ES dėti dukart daugiau pastangų kovojant su vaikų darbu gavybos pramonėje ir remti programas, kuriomis sudaromos švietimo galimybės ir suteikiamos alternatyvios pajamų gavimo perspektyvos, kad vaikai nevykdytų šios veiklos, pasinaudojant Kaimynystės, vystomojo ir tarptautinio bendradarbiavimo priemonės (KVTBP) „Globali Europa“ temine programa „Pasauliniai uždaviniai“;

14. ragina ES didinti technologijų perdavimą, dalijimąsi žiniomis ir pajėgumų stiprinimą, susijusius su tvariu išteklių valdymu besivystančiose šalyse, visų pirma su aplinkosaugos vadyba, atsakinga kasybos praktika ir tvariu išteklių naudojimu susijusiose gavybos pramonės sektoriaus srityse;

15. ragina Komisiją remti paskatas ir gebėjimų stiprinimo programas, ypač tas, į kurias įtraukiamos moterys, numatytas besivystančioms šalims, kurios imasi veiksmų siekdamos įforminti mažos apimties kasybos sektorių ir jį integruoti į kaimo ir nacionalinę ekonomiką, kad būtų galima pagerinti darbo sąlygas ir vietos bendruomenių pragyvenimo šaltinius, taip pat sustabdyti neteisėtus finansinius srautus, dažnai skatinančius korupciją ir ginkluotus konfliktus; primena, kad mažos apimties kasyba yra itin su lytimi susijusi veikla; ragina ES remti moterų kasybos kooperatyvų ir asociacijų kūrimą siekiant pagerinti moterų dalyvavimą, derybinę galią, darbo sąlygas ir ekonominę nepriklausomybę; taip pat atkreipia dėmesį į su nereguliuojama mažos apimties kasybos veikla susijusį pavojų apsirūpinimo maistu saugumui bei riziką aplinkai ir sveikatai kaimo vietovėse ir į tai, kad, remiantis UNEP duomenimis, didelė dalis mažos apimties kasybos veiklos vykdoma bendruose pasauliniuose mišku apaugusios žemės ištekliuose ypatingos svarbos ekosistemose, kurios anksčiau nebuvo naudojamos;

16. susirūpinęs pažymi, kad daugelyje daug išteklių turinčių besivystančių šalių kasyba, naftos ar dujų išgavimas neskatina plataus ekonominio vystymosi, žmogaus socialinės raidos ir socialinio vystymosi; pabrėžia, kad vadinamojo prakeiksmo dėl išteklių ir gausos paradokso problemos sprendimas apima ne tik ekonomikos įvairinimą, bet ir būtinybę stiprinti institucijų atsparumą, laikantis teisinės valstybės principo, ir didinti trečiųjų šalių fiskalinio manevravimo galimybes, kad būtų sudarytos palankesnės sąlygos darniam vystymuisi; pabrėžia, kad ES turėtų aktyviai skatinti vidaus išteklių telkimą šalyse partnerėse, pvz., tiesioginį apmokestinimą, ir sudaryti galimybę taikyti eksporto mokesčius prekėms, kai jei suderinami su PPO ir netaikomi diskriminaciniu būdu; ragina Komisiją ir valstybes nares, priimant Svarbiausiųjų žaliavų aktą, tuo pat metu įsipareigoti didinti lengvatinį finansavimą; pakartoja, kad daugiametės finansinės programos (DFP) 6 išlaidų kategorijos viršutinės ribos turi būti atitinkamai padidintos ateityje vykdant DFP peržiūrą;

17. primena, kad kasybos poveikis gali trukti daugelį metų po pačios kasyklos uždarymo, atsižvelgiant į tai, kad kasyklų atliekos yra toksiškos, todėl jos neigiamai veikia aplinką, biologinės įvairovės paslaugas ir susijusius pragyvenimo šaltinius; todėl atitinkamai ragina vykdyti veiksmingą naudingųjų iškasenų išteklių valdymą per visą kasybos veiklos gyvavimo ciklą, ir ryšium su tuo, be kita ko, reikia:

— pripažinti čiabuvių tautų ir vietos bendruomenių teises į laisvą, išankstinį ir informacija grindžiamą sutikimą; užtikrinti galimybę susipažinti su informacija, kad visuomenė galėtų veiksmingai dalyvauti priimant sprendimus, ir tai, kad asmenys, besinaudojantys savo teisėmis, nebūtų baudžiami, persekiojami ar prie jų nebūtų priekabiaujama;

— užtikrinti visišką kasybos sektoriaus skaidrumą, kalbant apie pajamas ir sutartis, laikantis Gavybos pramonės skaidrumo iniciatyvos (GPSI) reikalavimų, įskaitant skaidrumą aplinkosaugos srityje;

— spręsti kasybos socialinio poveikio problemas ir jas švelninti laikantis požiūrio, grindžiamo principu „vengti, švelninti, atkurti“;

ES veiksmai daugiašaliu lygmeniu

18. ragina Komisiją pasiūlyti G20 iniciatyvą, kuria būtų siekiama užtikrinti tvarų vietos vystymąsi daug išteklių turinčiose besivystančiose šalyse; pabrėžia, kad iniciatyva turėtų būti pritaikyta prie kiekvieno konteksto ir galėtų apimti, *inter alia*, finansinę paramą, paramą skolai, skolos sumažinimą ir panaikinimą, gebėjimų stiprinimą valdymo, mokesčių ir kovos su korupcija srityse; ragina Komisiją tarpininkauti derybose dėl skolos mažinimo, kad besivystančioms šalims būtų suteikta finansinė erdvė transformuoti netvarias gavybos pramonės šakas ir pritraukti tvarias gavybos pramonės šakas, taip pat laikytis tvirtų aplinkos apsaugos ir socialinių standartų; ragina Komisiją remti skolos tvarkymo sustabdymo iniciatyvos reformą ir plėtrą įtraukiant pažeidžiamas vidutinių pajamų šalis, iš kurių daugelis yra priklausomos nuo gavybos pramonės, ir ilguoju laikotarpiu taikyti skolos konvertavimo mechanizmą, siekiant supaprastinti skolų konvertavimą klimato ir gamtos apsaugos labui; pabrėžia, kad reikia panaikinti mokesčių rojus, kurie gavybos sektoriuje yra neteisėtų finansinių srautų kanalai;

19. ragina ES skatinti įtraukias ir skaidrias įvairių suinteresuotųjų subjektų partnerystes regioniniu ir tarptautiniu lygmenimis sudarant palankesnes sąlygas vyriausybių, pilietinės visuomenės organizacijų, privačiojo sektoriaus ir tarptautinių institucijų dialogui ir bendradarbiavimui, siekiant skatinti darnų vystymąsi gavybos pramonės srityje remiant įtraukius sprendimų priėmimo procesus; pabrėžia, kad dabartinės didėjančios pasaulinės svarbiausiųjų žaliavų paklausos ir didėjančio geopolitinio nestabilumo aplinkybės reiškia, kad reikia stiprinti pastangas užtikrinti stabilų, adekvatų ir diversifikuotą svarbiausiųjų žaliavų tiekimą; pabrėžia, kad reikia pereiti nuo gavybos praktikavimo prie išteklių valdymo sistemos, kuria, be kita ko, būtų atsižvelgta, pvz., į alinimo lygį, pakaitalų prieinamumą, veiksmingumą, perdirbimą ir vartojimo tvarumą; palankiai vertina ES ir JT tarpžinybinės prevencinių veiksmų grupės partnerystę, kuria siekiama remti nacionalinius ir vietos suinteresuotuosius subjektus, kad būtų pagerintas žemės ir gamtos išteklių valdymas konfliktų prevencijos ir geresnio koordinavimo tikslais;

20. labai susirūpinęs pažymi, kad, jeigu padidėjusi svarbiausiųjų žaliavų paklausa nebus tinkamai valdoma ir mažinama, tai turės neigiamą poveikį aplinkai ir socialinį poveikį, ypač sektoriuose, kurie yra labai priklausomi nuo ekosisteminių paslaugų (pvz., žemės ūkio, gamtinio turizmo ir žuvininkystės sektoriuose); pabrėžia, kad daugiašaliu lygmeniu reikia teikti pirmenybę tvarumui, veiksmingumui ir žiediškumui ir mažinti pirminių medžiagų paklausą, ir visų pirma spręsti klimato kaitos, vandens stygiaus ir taršos bei biologinės įvairovės nykimo problemas;

21. dar kartą patvirtina, kad skubiai reikia sudaryti privalomą JT sutartį dėl verslo ir žmogaus teisių, siekiant reglamentuoti tarptautinių korporacijų ir kitų verslo įmonių veiklą, kurioje būtų nustatyti aiškūs įsipareigojimai žmogaus teisių srityje, išsamaus patikrinimo reikalavimai ir galimybės naudotis taisomosiomis priemonėmis nuostatos, remiantis Jungtinių Tautų programa „Apsaugoti, gerbti ir padėti“; todėl prašo Komisijos ir valstybių narių aktyviai dalyvauti dabartinėse derybose dėl šios priemonės, kuri turėtų skatinti gavybos sektoriaus įmonių subjektus ir investuotojus prisiimti atsakomybę žmogaus ir darbuotojų teisių srityje ir gerbti aplinką;

22. pakartoja savo raginimą ES siekti tolesnių tarptautinių susitarimų dėl kovos su klimato kaita finansavimo, švarių technologijų perdavimo ir besivystančių šalių pajėgumų stiprinimo, siekiant sumažinti išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį, visų pirma gavybos sektoriuje;

23. ragina besivystančias šalis gerinti savo regioninį bendradarbiavimą, kurti arba priimti bendrus aplinkos, socialinius, ir darbo standartus ir normas gavybos pramonės sektoriuje;

24. prašo ES visų pirma remti Afrikos Sąjungos valstybes nares toliau įgyvendinant Afrikos kasybos viziją – 2009 m. priimtą politikos programą, kuria siekiama užtikrinti, kad žemynas strategiškai naudotų savo mineralinius išteklius plataus masto socialiniam ir ekonominiam vystymuisi, siekiant atnaujinti sistemą, kad būtų galima įtraukti DVT ir klimato kaitos darbotvarkę, kaip darnaus vystymosi galimybę žemyne; pabrėžia, kad ES parama turėtų apimti pajėgumų stiprinimą, finansinę paramą, švarių technologijų perdavimą ir tvarų tiekimo grandinės valdymą;

25. ragina ES remti regionines, tarptautines ir pasaulines iniciatyvas, kuriomis siekiama didinti gavybos išteklių naudojimo ir valdymo skaidrumą ir atskaitomybę, įskaitant Gavybos pramonės skaidrumo iniciatyvą, kuriomis skatinamas skaidrumas ir atskaitomybė gausių naftos, dujų ir mineralinių išteklių turinčiose šalyse, Pasaulio Banko kelių paramos teikėjų patikos fondą, kuriuo užtikrinamas įtraukus ir tvarus GPSI įgyvendinimas nuo išteklių priklausomose besivystančiose šalyse ir remiamas skurdo mažinimas bei didinamas įtraukus, tvarus ekonomikos augimas ir vystymasis, Kimberley procesą, kuriuo užkertamas kelias konfliktinių deimantų srautui, ir savanoriškus saugumo ir žmogaus teisių principus;

26. ragina ES remti besivystančių šalių pastangas stiprinti savo pajėgumus vesti derybas dėl teisingų ir skaidrių sutarčių su gavybos pramonės įmonėmis; atsižvelgdamas į tai, palankiai vertina G7 iniciatyvai „Connex“ skirtą ES finansinę paramą, kuri prisideda prie didesnės besivystančių šalių derybinės kompetencijos gavybos sektoriuje, kad sudarytomis investicijų sutartimis būtų skatinamas tvarumas ir vystymasis;

27. ragina Komisiją didinti savo paramą Europos partnerystei dėl atsakingo naudingųjų iškasenų naudojimo – įvairių suinteresuotųjų subjektų partnerystei, kuri sukurta siekiant padidinti ES konfliktinių zonų naudingųjų iškasenų reglamento poveikį finansuojant daugiau vystymosi projektų, kurių tikslas – pagerinti vietos kasybos ir, visų pirma, mažos apimties kasybos praktiką, sudarant palankesnes socialines, aplinkosaugines ir ekonomines sąlygas kasyklų darbuotojams ir vietos kasybos bendruomenėms;

28. ragina Komisiją apsvarstyti galimybę glaudžiai bendradarbiauti su Pasaulio Banku, atsižvelgiant į jo žinias apie gavybos sektorių ir paramą besivystančioms šalims, vykdančioms tvarios ir žaliosios pertvarkos procesus;

29. ragina ES teikti besivystančioms šalims finansinę paramą ir techninę paramą ir taip padėti joms įgyvendinti Kunmingo ir Monrealio pasaulinę biologinės įvairovės strategiją ir Jungtinių Tautų atviruųjų jūrų sutartį;

ES politikos ir teisinės sistemos stiprinimas

30. palankiai vertina tai, kad ES ėmėsi veiksmų, kad parengtų privalomus reglamentus įmonių išsamaus patikrinimo srityje, pvz., Konfliktinių zonų naudingųjų iškasenų reglamentą, Įmonių informacijos apie tvarumą teikimo direktyvą, Direktyvos dėl įmonių tvarumo išsamaus patikrinimo projektą ir reglamentų dėl produktų, pagamintų naudojant priverstinį darbą, draudimo ir dėl svarbiausiųjų žaliavų projektus, kurie visi kartu turėtų tiesiogiai ar netiesiogiai daryti poveikį pertvarkant gavybos sektorių besivystančiose šalyse;

31. prašo Komisijos pasinaudoti 2023 m. Konfliktinių zonų naudingųjų iškasenų reglamento, pagal kurį nuo 2021 m. ES įmonės įpareigojamos atsakingai išgauti alavą, tantalą, volframą ir auksą ir užtikrinti, kad jų tiekimo grandinės neprisidėtų prie ginkluotų konfliktų finansavimo, peržiūra kaip galimybe įvertinti reglamento poveikį vietoje ir įtraukti kitas privalomas priemones ir kitas iškasenas; pabrėžia, kad pilietinės visuomenės organizacijos ir susijusios bendruomenės turi būti prasmingai įtrauktos į visą peržiūros procesą;

32. palankia vertina, kad bus pasirašytas naujas ES ir Afrikos, Karibų ir Ramiojo vandenyno valstybių organizacijos narių partnerystės susitarimas, nes jame numatyta sustiprinta ir modernizuota bendradarbiavimo su AKR šalimis sistema, kurioje pateikiamos konkrečios nuorodos į gavybos pramonę, pvz., skaidrumo, atskaitomybės ir atsakingo gavybos pramonės valdymo skatinimas ir įmonių socialinės atsakomybės bei atsakingo įmonių elgesio stiprinimas, siekiant užtikrinti įtraukų ir tvarų ekonomikos augimą ir vystymąsi; atsižvelgdamas į tai, primena, kad tvarumas apima išsamaus patikrinimo procesų vykdymą, kaip apibrėžta ES teisės aktuose ir EBPO rekomendacijose daugiašalėms įmonėms, taip pat Maisto ir žemės ūkio organizacijos (FAO) Neprivalomose atsakingo žemės, žuvininkystės ir miškų išteklių valdymo gairėse, kai tai susiję su žemės naudojimo teisėmis;

33. ragina Komisiją geriau įvertinti ES paramos vystymuisi poveikį darniam vystymuisi gavybos pramonės sektoriuje, kad būtų užtikrintas veiksmingas ir atskaitingas ES finansinių išteklių naudojimas;

34. ragina Komisiją integruoti tvarų vystymąsi ir vystomojo bendradarbiavimo aspektus į ES prekybos ir investicijų susitarimus su besivystančiomis šalimis, įtraukiant nuostatas, kuriomis būtų užtikrinta pagarba žmogaus teisėms, aplinkos apsaugai ir vienodam gavybos pramonės pajamų paskirstymui;

°
° °

35. paveda Pirmininkei perduoti šią rezoliuciją Tarybai ir Komisijai.